3

AVENTURI de RÂSBOI

3

MISIUNEA LOCOTENENTULUI FARBER

de PETER HUPFUND KURT KRISPIEN

Trad. de AL. ȘERBĂNESCU

EDITURA PODEANU

Str. Smârdan, 18. Bucureștl I.

MISIUNEA LOCOTENENTULUI FARBER

BIBLIOTECA PUNCTAREA EMIL PERSONALA

BIBLIOTECA PUNCTAREA EMIL PERSONALA

Cele trei motoare ale avionului J 52 vuiau și duduiau în înaltul cerului. La volanul aparatului, în micuța cabină de oțel și sticlă, ce vibra ușurel, sta căpitanul Farber. Trupul îi era puțin aplecat înainte, iar umerii săi largi aruncau o ușoară umbră asupra tabloului de bord. Ochii cenușii cercetau liniștiți cadranele fosforescente: indicatorul de altitudine, vitezometrul, indicatorul ulelului și combustibilului, orizontul artificial... Depe țeava eșampamentului eșeau scântei roșietice care împroșcau norii.

Cu cincizeci de ore mai înainte, căpitanul Farber plutise încă peste solul Americii de sud, trecuse peste Natal, depășise insula stâncoasă Fernando Noronha. Deasupra oceanului, în drum spre Africa, întâlnise zăpușeala și furtunile tropicelor, până ce a ajuns la Bathurst, unde a amerizat. In sbor furtunatec depășise apoi panașul de palmieri ai insulelor Canare, trecu peste ghețarii albi-albaștri ai Pirineilor, iar acum străbătea ținutul cunoscut din jurul Berlinului, acoperit de vălurile nopții și nori rari. Nu era vorba de vreun basm modern sau de o întâmplare dintr'un roman de aventuri. Căpitanul Farber nu făcuse decât să respecte orarul transoceanic al societății de navigație aeriană „Lufthansa".

Se schimbaseră lucrurile de atunci, de când pilotul de război Farber trecuse printre primii oceanul spre America de Sud, Colaborând aci la fondarea primelor linii aeriene dealungul coastelor. Își mai amintea însă foarte bine de discuțiile pe care le dusese nopți întregi cu camarazii săi

Nu existau decât două soluţii: să colaboreze la înfiinde flotilă, atunci când după terminarea marelui răsboi nu mai ştiau de ce să se apuce. Invingătorii de atunci distruseseră totul, iar pacea, împăcarea anunţată cu atâta pompă nu se ivise. In afara câtorva aparate vechi, toate celelalte avioane ce mai puteau fi întrebuinţate, ca şi motoarele noi, au trebuit să fie distruse sau predate. Multe mii de aparate şi motoare au trebuit să fie demontate atunci din ordinul învingătorilor, iar hangarele şi uzinele, ba chiar şi aerodromurile au fost făcute inutilizabile.

Ce puteau să facă în această situaţie tinerii sburători, a căror inimă era legată pe vecie de întinderile azurii şi carî nu mai aveau mijlocul să sboare în ţara lor? Să se angajeze ca piloţi de linie în străinătate? Dar nici piloţii ţărilor străine, instruiţi în grabă în timpul conflictului, n'aveau de lucru. Să aştepte vremuri mai bune? Puteau să aştepte mult şi bine. Să renunţe la sbor? Niciodată.

Atunci?

Nu existau decât două solutii: să colaboreze la înfiinţarea traficului aerian în patrie sau să plece într'o ţară prietenă Germaniei, undeva unde pe un teritoriu vast mijloacele de comunicaţie erau reduse. Şi cel mai indicat lucru era plecarea în America de Sud. In patrie era prea mulţi candidaţi pentru locuri prea puţine.

Se punea apoi întrebarea dacă traficul aerian în acele ţări îndepărtate era mai indicat cu ajutorul avioanelor sau hidroavioanelor. Părerea lui Friederich Farber era să se întrebuinţeze hidroavioane. Aparatele acestea aveau avantajul, că nu necesitau instalarea costisitoare a aerodromurilor, putând să amerizeze şi să decoleze cu uşurinţă de pe fluviile şi lacurile atât de numeroase în America de Sud. Era un argument care trăgea greu în cumpănă. Deşi alţii erau de altă părere, Farber îşi puse planul în aplicare. Nu era lucru prea usor pentru un tânăr de numai douăzeci şi trei de ani, care plecase depe băncile şcolii direct în război si care nu învăţase nimic altceva decât să sboare. O piedică mai era şi faptul că nu dispunea de mijloace materiale prea mari. Părinţii săi pieriseră în timpul

unei catastrofe maritime şi-i lăsaseră tocmai atât ca să-şi poată termina studiile. Intr'un rând pe când aştepta în hall-ul unui hotel berlinez pe tatăl unui camarad care căzuse pe front, făcu cunoştinţă cu un brazilian. Vioiul sudamerican începu curând o conversaţie şi se entuziasmă într'atât de planurile limpezi şi precise ale tânărului german, încât îl angajă imediat ca p lot particular. Senor Pereiros avea plantaţii imense, situate mai ales în interiorul ţării, dar pe care trebuia să le inspecteze cel puţin de câteva ori pe an. Economia de timp pe care i-ar fi adus-o întrebuinţarea avionului ca mijloc de locomoţiune, îi surâse imediat.

Dela San Paolo, unde era centrala casei de export şi o vilă splendidă situată deasupra mării, a lui senor Pereiros, porniră în curând sborurile peste întreaga ţară, plină de fluvii şi râuri, până sus în mlaştinile Xaraves. Inceputul fusese însă foarte anevoios. Farber n'avea nici un ajutor, deoarece avioanele erau necunoscute prin partea locului. Aparatul Dornier-Val cu care sosise la bordul unui transatlantic pe urma d-lui Pereiros, a fost montat piesă cu piesă de el singur, căci nu existau oameni de meserie la San Paolo. Mult mai târziu l-a instruit pe un mecanic de automobile ca să-i fie ajutor. Işi instalase atelierul într'un golfuleţ înconjurat de o vegetaţie luxuriană. Dispunea de două barăci şi o punte. Ce sentiment măreţ îl stăpânise atunci când a auzit pentru prima dată cântecul ritmic al motorului, când s'a avântat pe cerul albastru şi a privit sub el spuma albă a mării şi verdele întunecat al pădurilor depe coastă! Ce zi mare fusese aceea, când după patrusprezece luni s'a pomenit în hangarul frumos pe care-l ridicase în locul baracelor cu senor Pereiros, care-i spuse: „Ce părere aveţi domnule căpitan, dacă aş mai cumpăra încă două aparate şi aş fonda o linie aeriană de aci până la Rio de Janeiro, sau chiar până la Bahia sau Pernambuco?“ Răspunsese fără ezitare: „E o idee strălucită, senor Pereiros. Veţi vedea ce dezvoltare surprinzătoare va lua întreprinderea. Nu va trece mult şi vom putea străbate oceanele în sbor. Şi nimeni nu va fi mai mirat, decât

cuma când te urci în Expresul-Pacific spre a călători de „a New-York la Los Ageles".

Parcă mai vedea şi acuma surâsul neîncrezător al micului brazilian.

N'avusese însă dreptate? Nu străbătuse oare în ultimele câteva zeci de ore Atlanticul de sud? Iar faptul acesta n'avea nimic excepţional.

Urechea sa obişnuită asculta ritmul motoarelor, care dudulau punând în mişcare elicele lucii. Farber îşi plecă însă capul ascultând, după care făcu semn mulţumit radiotelegrafistului de bord: auziseră amândoi semnalul convenţional, prin care se cerea pilotului aflat la numai trei kilometri de aerodrom, să coboare până la o sută de metri. Folosind numai indicaţiile radiofonice, Farber continuă să sboare fără vizibilitate spre aeroport. O ploaie torenţială făcea cu neputinţă să vezi măcar semnalele luminoase depe aripi. Cu toate acestea prin perdeaua deasă a apei începuse să se filtreze până la ei marea de lumini a capitalei şi reflectoarele roşii care înconjurau aerodromul dela Tempelhof. După câteva minute, Farber aşeză cu atâta uşurinţă aparatul greu de zece tone pe pistă, încât părea o jucărie, se apropie de luminile care marcau locul de debarcare şi abea acolo opri rotirea neobosită a celor trei elice. Minunea zilnică a sborului de noapte luase sfârşit.

Farber coborî din avion şi se întinse în voie. Îşi dădu raportul, salută câţiva camarazi, după care părăsi grabnic aeroportul. Ploaia încetase. Farber oftă uşurat. Se urcă într'un automobil şi plecă spre casă. In timpul drumului îşi sprijini capul pe perne şi închise ochii. Făşăitul încet al cauciucurilor îl adormea. Era groaznic de obosit. Simţământul acesta de osteneală sdrobitoare se ivea totdeauna abea după efortul muşchiular şi nervos pe care-l depunea. In timpul sborului nu resimţea nici o osteneală. Pilotul căpitan Farber era un om de oţel. In timpul războiului mondial fusese pilot pe un aparat de vânătoare şi doborîse numeroşi duşmani. Fusese rănit de trei ori. Mai şchiopăta încă şi astăzi din cauza unei răni la genunchi,

dar aceasta nu-l împiedeca să piloteze. In 1918 fusese trecut în rezervă cu gradul de căpitan şi comandant a unei escadrile de vânătoare. Se consacrase sborului civil, căci nu-şi înţelegea viaţa dacă era lipsită de vuietul motoarelor, fără lupta necontenită cu ceaţa şi vântul potrivnic, fără spectacolul mereu nou al mării de nouri cari plutesc sub aripile avionului pierdut între cer şi pământ.

Automobilul se opri. Farber plăti şoferului şi urcă dintr'un salt cele câteva trepte care duceau la intrarea apartamentului. Puţin după aceea îşi îmbrăţişa soţia. După ce schimbară câteva cuvinte despre sănătatea fiecăruia. Farber întrebă: „Heinz e aici?“

Doamna Farber clătină capul. Nu, Heinz plecase imediat după masa de seară şi nu mai revenise. Probabil că se întâlnise cu câţiva prieteni cu care rămăsese în oraş. Poate că se dusese la un cinematograf şi apoi...

Căpitanul nu mai auzi ce distracţie îşi găsise probabil fiul său după cinematograf. Se şi afla în camera de baie, sub duş. Apa fierbinte şi apoi acee arece ca ghiaţa îl învioră. In timp ce-şi freca trupul cu o pânză aspră, privirile îi erau încruntate.

Heinz nu era acasă... Curios copil şi Heinz acesta. Nu ştia ce voia. Îşi pierdea nopţile şi nu era în stare să rămâie vreme mai îndelungată într'o slujbă. Ce dracu! Atunci când el, Friederich Farber, avusese optsprezece ani şi jumătate, arăta cu totul altfel. Îşi puse pe umeri haina de casă din stofă albastră şi reveni în odaia în care se afla soţia sa. Doamna Farber pregătise pe masă poşta şi ziarele care se adunaseră în timpul lipsei soţului. Căpitanul se aşeză comod într'un fotoliu, îşi aprinse pipa şi începu să citească.

— Willm va fi trecut peste puţin pe ruta Atlanticului de Sud, spuse el, straşnic băiat! Merită înaintarea.

Doamna Farber îşi ridică mirată privirile depe lucrul de mână.

Willm era un camarad cu mult mai tânăr al soţului el, care intrase abea de curând în aviaţia comercială. Faptul că i se încredinţa conducerea unui aparat pe ruta a-

ceasta însemna că superiorii lui îi apreciau calităţile de sburător.

— Se va bucura! spuse surâzând femeea.

Căpitanul mormăi aprobator:

— Are şi motiv. Când te gândeşti ce vârstă are, înaintarea aceasta e o distincţie deosebită... Aş dori să pot spune acelaş lucru şi despre băiatul meu, spuse el gânditor între două fumuri trase din pipă.

Mama oftă. Ştia de multă vreme că aceasta era grija cea mai mare a soţului ei şi că tot odată dorinţa sa cea mai arzătoare era să-şi vadă şi fiul pilot. Nu înţelegea însă dece tatăl nu discuta niciodată acest lucru cu Heinz. Oridecâte ori deschisese ea intenţionat discuţia cu privire la această temă, căpitanul ev tase să-şi spue cuvântul.

— Nu, nu, asta nu i-o pot spune, declarase el hotărît. Trebue să simtă singur chemarea. Nu există decât două posibilităţi: fie că are în el sânge de sburător şi în cazul acesta se va simţi singur atras — mai de vreme sau mai târziu spre sbor, sau n'are chemare şi atunci orice insistenţă este fără sens.

Mama se obişnuise prin urmare să tacă, oricât de greu i-ar fi fost acest lucru. Îi era mai ales dureros să constate, după ce Heinz terminase liceul, că acesta trecea fără nici o noimă dela o meserie la alta. Incercase să studieze tehnica ,dar nu rezistase multă vreme, ci trecuse direct ca diletant la o firmă de export, după care schimbase postul cu o slujbă la o bancă. Nici în meseria aceasta nu se putea prevedea cât va rămâne. Părerile pe care le exprima despre noua meserie erau departe de a fi încântătoare. In afară de aceasta mai moştenise şi firea închisă şi tăcută a tatălui său.

Căpitanul Farber lăsă deoparte scrisorile şi se sprijini de spătarul fotoliului.

Când era în vârstă de şaptesprezece ani ştia ce vrea. O zi din viaţa sa fusese hotărîtoare pentru cariera pe care şi-a ales-o.

Era în 4 Septembrie 1909. Un flăcău înalt sta pe câmpul de paradă dela Tempelhof, acolo unde soldaţii în uni-

forme pestrițe de-ale gărzii imperiale obișnuiau să distreze cu exercițiile lor efectuate cu precizie de ceasornic pe berlinezi.

Și tânărul acesta care tremură cu mâinile înfundate în buzunare i-a admirat de multe ori. Dar astăzi a venit aci din cu totul alt motiv. In Capitală se vorbea de săptămâni de zile, că frații sburători Orville Vright din America vor sosi la Berlin. Pentru acea zi se anunțaseră, în cazul când atmosfera avea să fie liniștită, primele sboruri demonstrative ale celor doi. Deaceea aștepta atât de nerăbdător. Trenul se umplea mereu mai mult cu oameni. Soseau pe jos, pe biciclete sau în trăsuri și își găseau un loc prin apropierea terenului, așteptând ore întregi din cauza vântului care nu mai înceta să bată și care împiedica începerea demonstrațiilor. In cele din urmă, spre ora patru după amiază se auzi un sunet de trompetă, ușile hangarului se deschiseră larg, iar niște oameni scot pe teren un aparat ca o cutie, așezată pe tălpici. Pare să fie exclusivă de stinghii, sârme și puțină pânză. In orice caz face impresie de foarte fragil. Tânărul este Friederich Farber, care nu-și mai ia ochii dela smeul acesta ciudat. E convins însă că aparatul nu se va putea ridica în aer.

In acel moment aude răpăitul unui motor. Cele două elice situate la spatele carlingei încep să se rotească vuind. Și pe neașteptate — Farber nici n'ar putea să-și explice cum s'a întâmplat, — avionul se află în aer.

Jur împrejur se aude vuetul aclamațiilor.

Avionul dispare pentru câteva minute din ochii mulțimii. Oamenii își țin respirația. Va putea oare să se menție în aer? S'a prăbușit? Iată-l că revine. A făcut numai un viraj.

Spectacolul îi place peste măsură. Ar vrea să fie el în locul pilotului, să sboare, să se ridice spre nori, să privească de sus casele și oamenii, să sboare, să vireze întocmai unei păsări. Din ziua aceea nu mai se gândește decât la un singur lucru: sborul. Zi de zi își pierde vremea pe aeroport, stă în preajma aparatului minunat și a tăcutului său pilot, în speranța că într'o bună zi i se va în-

gădui şi lui să sboare. Dar speranţa aceasta nu i se împlineşte. Americanul părăsi într'o zi Berlinul.

Sosesc însă alţii. Primul este un francez, Hubert Latham, ale cărui reclame au stat săptămâni de zile pe coloanele de reclamă ale oraşului. Maşina acestuia numită monoplan, place mai mult tânărului nostru. e mai elegantă, mai asemenea unei păsări. Nici pilotul nu este atât de rigid şi de tăcut ca Orville Vright, care sta ca o stană de piatră la volan. Latham este dimpotrivă vioi, se mişcă surâde şi face semne cu mâna în timpul sborului, ba la un moment dat a ridicat chiar ambele mâini, voind să arate prin aceasta că poate sbura şi fără ele. Pilotul acesta face mare impresie asupra tuturor spectatorilor.

Din ziua aceea vin mereu mai mulţi sburători la Berlin. La primul meeting internaţional de aviaţie, la Johannisthal, vin cinci aşi ai Franţei: Blériot, Farman, Rougier. Leblanc, Molom, un belgian, baronul de Caterns, chilianul Sanchez Beza şi Emilio Edwards, precum şi elveţianul Dufour.

Unde sunt însă sburătorii noştri? se întreabă tânărul german îngrijorat. In cele din urmă aude şi de numele unui german, despre care nu se vorbise nimic până atunci. Farber îşi puse toate speranţele în încercările acestuia. Aşii străini cuceresc însă premiu după premiu. Singurul german care activează în această direcţie, abea dacă se poate înălţa la câţiva metri deasupra solului cu maşina construită de el. In pofida dragostei lui pentru sbor şi admiraţiei pe care o are pentru sburătorii străini, Farber pleacă deziluzionat acasă. Era tot atât de trist ca atunc când n'a putut vizita marea expoziţie internaţională de modele aviatice, care din nenorocire pentru el fusese organizată la Frankfurt pe Main, iar nu la Berlin. Cu ocazia acestei expoziţii se organizează şi întreceri între piloţi. In Germania au sosit din nou de data aceasta cei mai renumiţi piloţi străini, în frunte cu Farman, Rougier, Blériot şi alţii. La concursuri participă şi de rândul acesta un singur german. E desconsiderat de ceilalţi concurenţi cari îi privesc de sus şi chiar ziarele germane îl batjocoresc.

In ziua de 7 Octombrie soseşte însă ştirea senzaţională că acest unic concurent german a reuşit să câştige premiul pentru cel mai lung sbor în decursul unei zile. Latham şi Rougier au fost învinşi. Senzaţie ! Numele acestui sburător german e pe toate buzele: August Euler !

Tânărul Farber este avid să afle cât mai multe amănunte asupra acestei victorii. Speranţa sa prinde cu atât mai mult temei, după victoria lui Hans Grade, un alt pionier al sborului, care a câştigat premiul Lanz în 30 Noembrie 1909. Şi aparatul acesta era de construcţie proprie.

Tânărul Farber vrea acuma să-şi construească şi el un avion. Îi lipsesc însă mijloacele materiale ca să-şi închirieze un hangar şi să-şi cumpere materialul de construcţie necesar. Deaceea, oridecâte ori are puţină vreme liberă, rătăceşte prin Johannisthal, leagănul aviaţiei germane. doar, doar va afla vreo posibilitate să colaboreze la vreo construcţie.

Hangarele din Johannisthal ascund mistere bizare. Dar oameni şi mai bizari. Iată spre exemplu pe unul dintre ei care a construit un fel de aparat, în care locul pilotului este cu totul suspendat în aer, în timp ce aripile se grămădesc unele peste altele în etaje nesfârşite. Deocamdată a construit numai cinci rânduri de aripi. totuşi i se pare că nu este suficient. In consecnţă cere directorului societăţii care este proprietatea hangarului să îndepărteze acoperişul, ca să-şi poată desăvârşi el construcţia. Directorul i-a refuzat cererea şi originalul inventator a trebuit să se mulţumească cu cât avea. Locuitorii din Johannisthal, care sunt mucaliţi, au poreclit avionul „scara cerului". Toată lumea aştepta cu nerăbdare ziua în care avea să s facă proba aparatului. In fine „scara cerului" este scoasă din hangar, inventatorul ia loc la postul pilotului, motoarele sunt pornite. Cele două elice se rotesc cu sgomot asurzitor, aparatul se scutură şi tremură din toate încheeturile, dar nu se mişcă din loc. In schimb trozneşte de par'că ar sta să se rupă.

Pe Farber îl amuză însă mai ales întâmplarea unei familii de brutari, cari locuiau în apropierea constructoru-

lui la care-şi găsise tocmai un post. Intr'un hangar în cinat lucrau zi şi noapte, toţi membrii familiei, bărbat femei, la construcţia unui delicat monoplan. Pentru ber era un mister cum puteau lucra toţi deodată într spaţiu atât de restrâns şi la un aparat atât de mic. In cele din urmă sosi şi ziua sborului de încercare. Brutarul luă loc la postul de conducere, iar aparatul porni în vuietul motorului peste câmpul de decolare, urmărit de privirile îngrijorate ale membrilor familiei. Spre capătul câmpului însă, una din roţile micuţei maşini intră într'un muşuroi. Avionul se suci în loc, după care se rupse în două cu sgomot. Intreaga familie a brutarului a trebuit să care tristă surcelele rămase în hangarul care adăpostise odinioară avionul.

Intre timp însă, lucrul progresase în hangarul unde lucra Farber, astfel că putură să înceapă curând sborurile de încercare. Munca le-a fost încununată de succes. Biplanul decolă cu uşurinţă şi se dovedi un aparat suplu şi practic. Tânărul Farber reuşi să înveţe arta sborului în relativ scurtă vreme. Un sentiment de forţă, de superioritate îl suprinde şi acuma, întocmai ca atunci când visa să piloteze un aparat ca al lui Orville Vright. Avea numai şaptesprezece ani....

Căpitanul aviator Farber surâde gândindu-se la toate acestea. După aceea se smulge din plasa nălucirilor, se ridică şi se întinde. Doamna Farber se uită la ceas şi oftează. E unsprezece jumătate. Unde o fi băiatul ? Ştia doar că tatăl său va sosi astăzi acasă din sborul transoceanic ! Se ridică şi ea în picioare şi ascultă: îi recunoscu paşii. Urca scara. Il auzi cum deschide uşa casei, şi puţin după aceea Heinz intră în cameră. Era un flăcău înalt, voinic, pe faţa căruia se vedea că făcuse sport. Avea părul blond deschis şi ochii cenuşii ai tatălui său. Când cei doi bărbaţi se aflau faţă în faţă se vedea perfect marea asemuire dintre ei. Trăsăturile băiatului erau însă mai feminizate, mai şterse, iar nu atât de marcate şi virile ca ale tatălui.

— Iertaţi-mă că am venit mai târziu, spuse el repede.

In glasul său se citea stingherirea. — Astăzi... ştiţi că am..., ezită şi se opri, în timp ce tatăl său îl fixa mut.

— Ce s'a întâmplat ? Nu vrei cumva să ne spui că ţi-ai dat demisia şi dela bancă ?

— Ba da, tată ! Nu mai puteam suporta ! Vedeţi că..., se opri din nou stingherit.

Aviatorul îi apucă braţul şi-l scutură uşor.

— Dece te bâlbăi ? întrebă el dispreţuitor. — Sper că n'ai făcut vreo prostie? Spune!

— Nu tată ! — Îşi reveni şi vorbi repede şi fără ezitare: M'am prezentat însă de câtăva vreme ca voluntar la aviaţie. Azi am primit ordinul de chemare. Trebue să mă prezint la Schoenefeld mâine în zori. Vreau să urmez şcoala de pilotaj !

Un fulger luminos trecu prin ochii căpitanului. Îşi privi feciorul vreme îndleungată, fără să spuie nimic: îl vedea dârz şi hotărât. O buclă blondă îi atârna întocmai unui drapel pe frunte. Părea să se aştepte la opoziţie. Dar bătrânul spuse numai :

— Du-te în cazul acesta în odaia ta şi vezi de te odihneşte. Nu prea mai ai multă vreme dacă trebue să te prezinţi mâine în zori.

Îi întoarse spatele, dar când băiatul părăsi camera cuprinde talia soţiei sale şi începu să danseze cu ea, strigând :

— Are sânge de aviator în vine ! Tot am avut dreptate !

Scena aceasta se petrecu cu patru ani mai înainte. Tatăl şi flul se aflau din nou faţă în faţă. De data aceasta decorul nu mai era însă locuinţa particulară din Berlin, ci un aerodrom de campanie, undeva în Polonia.

Războiul provocat de Anglia şi dus de poporul polonez condus pe căi greşite de membrii unei caste militare megalomane, isbucnise. Aviaţia germană distrusese încă din primele două zile paserile inamice, fie în aer, fie în culburile lor, prin atacuri neîntrerupte şi nemiloase. Spaţiul aerian se afla în dominaţia Germaniei. Armata poloneză care voia să dea lupta decisivă în faţa Berlinului, trebuise să se retragă învinsă în zilele următoare, căutându-şi sal-

varea spre răsărit. In timpul acestor operaţii, o mare parte a armatelor duşmane, mai ales trupe de elită, fuseseră închise în regiunea Kutno. Printre unităţile trimise împotriva duşmanilor în acest sector, se află şi escadrila, de sub comanda căpitanului Farber şi din care făcea parte ca pilot-locotenent şi fiul acestuia Heinz.

In faţa cortunilor cenuşii-verzui se aflau avioanele pe care le îngrijeau echipe speciale de mecanici.

Heinz sosise tocmai ultimul dintr'un sbor de recunoaştere şi dase împreună cu observatorul său raportul, căpitanului comandant.

— S'a tras asupra voastră ? îşi întrebă în cele din urmă căpitanul Farber, fiul.

— Focuri de artificii ! surâse acesta. Nişte plesnitoare ale artileriei antiaeriene. Nu era prea mare lucru domnule căpitan.

Tatăl îl privi în tăcere pe tânărul locotenent, care era fiul său. Inţelegea ce ascundea aceste cuvinte. Cunoştea şi el ţinutul distrugerii şi groazei peste care sburase tocmai băiatul său. In faţa ochilor minţii îi jucau podurile distruse şi prăbuşite în torente, satele în flăcări, pădurile nesfârşite, căile ferate aruncate în aer şi gările nimicite. Şi peste toate pluteau coloanele de fum negru, ca o perdea mortuară.

— V'a nimerit ?

— Nimic însemnat ! O schijă a sfâşiat puţin aripa dreaptă, iar unul din pereţii carlingei este ciuruit de gloanţe de mitralieră.

Căpitanul Farber mulţumi înclinând capul, iar locotenentul se retrase. Observatorul intră în cortul fotografic pentru a da la developat plăcile exponate, care trebuiau să fie puse cât mai curând la dispoziţia comandamentului spre a fi folosite. Ultimele informaţii nu erau de loc pe placul căpitanului Farber. Se duse gânditor la telefon spre a face comunicarea sa diviziei. Era neliniştit de apropierea prea mare a duşmanului. Pe şoselele care duceau spre sud fuseseră constate puternice coloane inamice, mi ales cavaleria şi unităţi motorizate. Nu mai în-

căpea nici o îndoială că dușmanul încerca să spargă cercul de oțel din jurul Kutnoului în punctul cel mai slab. Dacă punctul ales era acesta, atunci situația escadrilei de recunoaștere era dintre cele mai periculoase. Aerodromul era situat departe, în prima linie, iar comandamentul trebuia să procedeze cu cea mai mare băgare de seamă. Căpitanul Farber puse să se dubleze posturile înaintate, dând totodată dispozițiile ca autocamioanele conținând materialul de rezervă atât de prețios, să fie gata de plecare în fiecare clipă. Dinspre nord și sud se auzea bubuitul artileriei grele. Spre răsărit însă, drept înaintea sa, era o liniște suspectă.

Heinz care mâncase în grabă la cantina aerodromului, se hotărî să facă o partidă de vânătoare pe cont propriu. Vânătoarea era marea sa pasiune, iar pădurile împrejmuitoare erau pline de vânat, de cerbi și mistreți. Cine știe — te pomenești că are noroc și vânează ceva de soi. Puse mâna pe o pușcă de vânătoare pe care o luase din dulapul unui conte polonez, își chemă un camarad și intră în pădure.

Câteva minute mai târziu se așezară la pândă într'un luminiș. Amurgea. O pâclă umedă plutea peste pădure. Câțiva brazi și fagi bătrâni fuseseră trântiți la pământ de ultima furtună, iar un pârâiaș trecea chiar prin mijlocul pajiștei. Timpul trecu și se întunecă, astfel că nu mai putea fi vorba de vânat. Bubuitul artileriei vuia necontenit făcând să fremăte împrejurimile.

Camradul lui Farber, un tânăr locotenent observator își pierdu în cele din urmă răbdarea.

— Să mergem, spuse el, sgomotul luptelor a pus probabil pe fugă tot vânatul. Am putea să așteptăm până la judecata de apoi fără să vedem măcar un epure!

Heinz îi strânse însă brațul și-i șopti să tacă. Observatorul auzi atunci un tropăit ușor pe pământul umed al pădurii, un zornăit ca acela făcut de săbii care se lovesc de coastele cailor în trap. In depărtare, peste tufișurile dese și întunecate, apărură umbrele cenușii ale cavaleriștilor polonezi. Era un vânat de alt soi, decât ar fi dorit

Heinz şi camaradul său. Lipiţi de trunchiul unor copaci mai groşi cei doi privirâ ţintă la patrula de cavalerie care se oprise la intrarea luminişului, pentru a face cale întoarsă după o scurtă consfătuire.

— Să tragem asupra lor? întrebă agitat camaradul pe Heinz.

— Lasă prostiile, răspunse acesta fără ezitare. N'ar avea nici un rost. Să încercăm mai bine să aflăm care este puterea trupelor din care fac parte indivizii aceştia. Cred că bătrânul nu va fi prea vesel când va afla că are cavaleriști polonezi în imediată vecinătate!

Porniră în pas alergător înconjurând luminişul, ferindu-se însă să iasă din umbra protectoare a copacilor, gata în fiecare clipă să fie surprinşi de duşmani. In cazul acesta ar fi avut loc o scurtă luptă, iar aventura lor îndrăzneaţă s'ar fi terminat urât. Au avut însă noroc. Nu s'a născut încă aviatorul care să n'aibe noroc. La numai două sute de metri distanţă de luminiş, văzură o unitate poloneză, care se aduna într'o vâlcea. Nu putură să stabilească însă cu preciziune dacă făceau pregătiri de luptă sau de bivuacare, din cauza întunecimii care se lăsase între timp. Cei doi aviatori germani erau în pericol să fie descoperiţi de posturile înaintate ale duşmanului, lucru care nu trebuia să se întâmple în nici un caz.

— Inapoi la aerodrom, şopti Heinz camaradului său Trebue să raportăm bătrânului porcăria asta în cel mai scurt timp. Nu se va bucura deloc. Te asigur!

Avea dreptate. Când căpitanul Farber află de apropierea cavaleriei duşmane, ochii i se făcură mici, iar gura nu mai era decât o linie subţire deacurmezişul obrazului. Situaţia escadrilei sale, care nu era de loc pregătită pentru lupta pe jos, era cu atât mai periculoasă, cu cât nu putuse să stabilească în ultima oră legătura cu unităţile amice care se aflau angajate în lupte violente la dreapta şi stânga sa. Focul artleriei se înteţise, iar în răstimpuri se putea auzi chiar şi răpăitul mitralierelor. Numai spre răsărit continua tăcerea aceea apăsătoare. Căpitanul Farber trimise pa-

trule în direcţia aceea, dând totodată ordin coloanei de materiale să se retragă spre sud-vest.

Noaptea se anunţa neliniştită. Puţin după miezul nopţii artileria poloneză începu să tragă dinspre răsărit, nimerind în aproplerea aerodromului. Căpitanul Farber puse să se sune alarma. Loviturile şrapnelelor erau tot mai apropiate. Alături de aparate se aflau echipagiile, gata să-şi ia sborul în noapte la primul ordin. Focul mitralierelor părea să se apropie tot mai mult. Spre zori începură focurile de armă din pădurea înconjurătoare. Numai spre răsărit se menţinea aceeaş linişte misterioasă. Căpitanul Farber îşi dădea bine seama care este semnificaţia acestei tăceri: polonezii plănuiau să dea lovitura principală din această direcţie şi masaseră în consecinţă cavalerie în acel punct. Aerodromul avea să fie cucerit la prima şarjă, în cazul când artileria n'avea să termine treaba dinainte.

Căpitanul Farber zâmbi — era însă un zâmbet amar. O patrulă îi adusese tocmai vestea că unităţile de cavalerie duşmane se aprindeau cu încetul învăluind terenul. Era momentul. Chemă un curier.

— Locotenentul Farber să se prezinte imediat! ordonă el. Puţin după aceea cei doi bărbaţi se aflau faţă în faţă: tatăl, căpitanul comandant al ascadrilei, iar fiul simplu locotenent. Feţele le erau luminate de razele palide ale zorilor şi de poleiala roşiatică a focurilor de artilerie, care atingeau aproape terenul de decolare. Asemuirea celor doi bărbaţi era isbitoare. Păreau doi fraţi, dintre cari unul era desigur mult mai în vârstă; trăsăturile lui Heinz se schimbaseră însă. Faţa nu mai avea nimic femenin, decât o asprime caracteristică maturităţii, iar privirile celor doi ca şi gura cu buzele subţiri denotau acelaş linişte şi energie.

Tatăl îşi privi cu multă atenţie fiul.

— Stai comod, locotenent Farber, spuse el mulţumit. Situaţia este aceasta: vom decola imediat. Primul val îşi ia sborul peste cinci minute. Un ofiţer şi douăzeci de soldaţi din personalul terestru va rămâne locului spre a acoperi decolarea în cazul unui atac al inamicului. (Făcu o mică pauză, în timp ce Heinz îl privea întrebător, apoi adăugă:)

Ofițerul acela ești dumneata, domnule locotenent Farber!

— Am înțeles domnule căpitan, spuse Heinz.

— Plutonierul Sieba va pilota mașina dumitale. Mai ai ceva întrebări de pus?

— Nu domnule căpitan!

Heinz înțelesese totul. Știa ce luptă grea trebuia să se fi dat în sufletul tatălui său, până ce a luat hotărârea să-i încredințeze lui postul acesta periculos. Îi veniră în minte aceleași gânduri ca și tatălui său: „Straşnic om căpitanul Farber, avea să spuie camarazii. Ați văzut cum a salvat aparatele din ghiarele dușmane? Nimic de spus însă despre eroismul oamenilor din grupa de sacrificiu. Pur și simplu minunați! Da, da... dar fiul lui Farber, locotenentul nu era printre ei. Pornise cu primul val... Heinz își dădea perfect de bine seama de situație. Știa însă și ce încredere excepțională avea căpitanul în calitățile de ofițer ale fiului său, încredințându-i lui, cel mai tânăr locotenent al escadrilei, misiunea aceasta înălțătoare.

Căpitanul Farber cerea oamenilor săi să dea tot ce avea mai bun. Cei doi se mai aflau față în față, când primul val de avioane luă vântul în cap, gata să decoleze. Un aparat special, Fieseler-Storch în care avea să ia loc comandantul escadrilei spre a supraveghia desfășurarea operației, se afla printre ele.

Căpitanul Farber apucă mâna fiului său și o strânse călduros.

— Noroc, băiatule!

— Mulțumesc tată, zise Heinz.

Locotenentul Farber se apropie în goană de corturile în fața cărora se aflau oamenii săi înarmați cu carabine și puști mitraliere.

Comandantul escadrilei privi puțin în urma sa, iar ochii îi luciră în mod ciudat. Se întoarse apoi și urcă în carlinga avionului care aștepta, dând totodată ordin de decolare primei linii de avioane. Vuetul motoarelor era asurzitor. Aparatele cenușii se ridicară în aerul umed și plin de fum al dimineții. Primul val se afla în aer. Decolă și al doilea. Căpitanul Farber care urmărea din înălțime decursul ope-

raţiei scoase o înjurătură: în timp ce cel de al treilea vai se ridică în aer, maşina mijlocie al celui de al doilea şir aterizâ după numai un kilometru de sbor pe un ogor. Era o aterizare forţată în mijlocul trupelor duşmane...

Comandantul nu stătu însă mult pe gânduri. Aparatul său ateriză în imediata apropiere a aparatului avariat, echipajul fu luat la bord. Era ultimul moment, căci polonezii cari observaseră totul începuseră să tragă cu mitralierele în direcţia aceea.

Comandantul mai aruncă o privire asupra aerodromului pe care fiul său şi o mână de oameni primiseră ordin să rămâie. Primele obuze nimeriră un cort care luă îndată foc. Era semnalul de alarmă. Cei rămaşi pe aerodrom nu aveau timp să urmărească evoluţia escadrilei. Heinz îşi adăpostise oamenii. Pusese cele două puşti mitraliere de care dispunea în flancuri, hotărât să resiste cât va putea mai mult. N'avea însă speranţe prea mari. Artileria poloneză înteţise focul care cădea acuma ca o grindină exact pe locul unde se aflaseră cu puţin mai înainte aparatele germane. Heinze surâse. Auzia vuetul slab al avioanelor care se depărtau şi a căror decolare fusese posibilă numai cu sacrificiul lui şi a oamenilor săi. Pentru ei nu se mai punea decât o singură problemă: să-şi vândă pielea cât mai scump. Şi pentru asta puteau să garanteze. Locotenentul Farber privi mulţumit linia oamenilor săi. Nu arătau curaj nesăbuit, dar nici nu-şi prea făceau griji de ce avea să vie. Unul dintre ei fredona chiar un cântec care circula pe vremea aceea pe toate aerodromurile germane: „Sburăm acuma spre Polonia, rămâi cu bine frumoasa mea copilă — şi dracu' să ne ia dacă nu vom reveni învingători!"

Atâta vreme cât continua focul artileriei erau siguri că nu vor fi atacaţi. Polonezii se vor feri să intre singuri sub focul propriei lor artillerii. După aceea însă... locotenentul Farber făcu semn oamenilor să fie atenţi. Focul tunurilor care trăseseră asupra aerodromului încetase. Se auzea numai vuetul îndepărtat al luptei care dura de câteva zile.

— Atenţie! strigă locotenentul Farber. — Nu trageţi de-

cât dacă sunteţi siguri că ochiţi. Atunci însă nu faceţi economie de gloanţe!

Se apropiau. Ieşiau din pădure răspândiţi. Curând după aceea se lansară la atac în massă. Să fi fost câteva escadroane.

Puştile mitralliere începură să latre răspândind moartea şi distrugerea în rândurile duşmane. Cai şi călăreţi căzdeau în dezordine la pământ. Polonezii păreau să nu se fi aşteptat la resistenţa aceasta dârză. Atacul încetă. Duşmanii se retrăgeau lăsând pe teren morţi şi răniţi.

Locotenentul Farber ştiu însă să-şi stăpânească bucuria acestui prim succes.

— Incetaţi focul! comandă el. Işi privi apoi oamenii şi strigă: plotonierul Ellerbeck! Sergentul Langmann!

Cei doi se târâră deabuşilea până lângă comandant.

— Ascultaţi-mă! Ştiţi foarte bine că nu ne putem aştepta pentru moment la ajutor din partea escadrilei noastre. Pe de altă parte este cu neputinţă să resistăm prea multă vreme pe acest loc. Mi s'a părut mai adineauri că aud focuri de armă şi mitralieră la stânga noastră. Deduc din aceasta că acolo trebue să fie trupe germane care atacă. Trebue să faceţi tot posibilul să ajungeţi acolo. E indiferent ce unităţi veţi găsi: atrageţi atenţia comandantului oricare ar fi el asupra situaţiei noastre disperate şi veniţi-ne în ajutor!

— Am înţeles, domnule locotenent!

Plotonierul ezită o clipă. Nu-i venea să-şi lase camarazii.

— Nu s'ar putea să încercăm cu toţii...

— Exclus! Dacă am avea în faţa noastră infanterie ar fi altceva! Aşa am fi ajunşi însă din urmă de cavalerişti şi sdrobiţi. Grăbeşte-te! Fiecare clipă este preţioasă. Strecuraţi-vă până la tufişurile de acolo şi apoi fugiţi. Vă vom acoperi fuga cu focul armelor automate!

Cei doi agenţi de legătură porniră şi au ajuns aproape nebăgaţi în seamă la marginea pădurii. Restul unităţii aştepta repliată. Soldaţii vorbeau între ei.

— Dacă scăpăm de aici, plătesc un rând de halbe! spuse unul.

— N'ar fi rău, spuse altul râzând. Cred că spre seară o să ne fie sete!

Discuţia continuă. Speranţa soldaţilor era să nu cadă în mâinile duşmanilor, despre cari auziseră că se purtau rău cu cei prinşi.

Heinz Farber cercetă cu binoclul marginea pădurii. Nu se vedea nici un călăreţ. Observă deodată spre stânga, în tufăriş oarecare mişcare.

— Atenţie! Puşcaşi la stânga noastră!

Descălecaseră cavaleriştii sau erau trupe de infanterie? Situaţia se înrăutăţia.

— Trageţi liniştiţi! Economie la muniţii!

Trăgătorii duşmani înaintau cu încetul deschizând focul. Dar nu ochiau ca lumea. Focul lor se opri brusc. Farber constată că fusese numai o manevră spre a-i distrage atenţia. Dinspre dreapta, aproape din spatele micei trupe, înainta un val de cavalerişti duşmani. Şi poate că atacul acesta prin surprindere ar fi avut un sfârşit trist dacă mitraliorul din dreapta sesizând situaţia nu şi-ar fi întors arma spre inamic, înainte chiar de a primi ordinul locotenentului, trăgând precis şi în plin. Şi atacul acesta se spulberă, iar cavaleriştii se retraseră în goană, urmaţi de linia de puşcaşi.

Urmă un răstimp de linişte. Soarele de Septembrie începu să încălzească spinările soldaţilor. Nimeni nu mai vorbea. Locotenentul Farber îşi repliase mai mult trăgători, în aşa fel încât oamenii săi formau acum un cerc în centrul căruia se afla chiar el. Continua să cerceteze marginea pădurii, voind să-şi dea seama de situaţie. Cavaleriştii pe care-i observase cu o seară mai înainte păreau să fi înaintat pe flancuri, lăsând infanteriei care-i urma sarcina să distrugă cuibul de rezistenţă al unităţii germane. Totul mai putea dura încă vreo câteva ore. Un singur avion duşman i-ar fi putut distruge, dar acesta nu se arăta. Heinz Farber contribuise dealtfel şi el la decimarea flotei aeriene inamice. Pericolul acesta părea prin urmare exclus.

Tânărul locotenent ascultă vuetul artileriei. De data a-

ceasta se auzea focul armelor automate şi dispre stângu. Să fie arme germane? Tancuri? Mitralierele răpăiau ne- încetat, iar sgomotul luptei se apropia. Farber scrâşni din dinţi de încordare. Bănuia ce se întâmpla. Atacul polonez se lovise de rezistenţă şi era respins. Dacă situaţia era asta, atunci el, Heinz Farber, voia să ia parte la luptă. Ho- tărârea îl limpezi.

— Ascultaţi la mine! Probabil că vom fi din nou atacaţi. De data aceasta vor sosi dinspre stânga, fugind din faţa alor noştri. Auziţi focurile acestea? Nu pot fi decât ale trupelor noastre. Fiţi gata de atac. Front spre stânga! Răs- pândiţi-vă cât mai mult spre a putea opri linia duşmană pe o întindere cât mai mare. Puştile mitralieră rămân pe flancuri. Nimeni nu se repede şi nici nu trage fără ordin. După aceea însă trageţi cât puteţi. Gata! Inapoi pe po- ziţie fără să atrageţi atenţia duşmanului.

Locotenentul Farber îşi făurise planul bazat pe două ipoteze: în primul rând pe aceea că lupta care se auzea avea înfăţişarea pe care o credea el, în al doilea rând pe faptul că agenţii săi vor fi ajuns la ţintă. Continua să scruteze zarea spre apus, dar nu văzu nimic. Se pripise oare? Prostii — trebuia să rămână dârz. Ideea de a cădea în spatele inamicului ajutând trupelor prietene era prea frumoasă spre a nu fi adusă la îndeplinire. Trebuia numai să ştie să aştepte. Ori tocmai aşteptarea asta este teribil de grea când ai numai douăzeci şi doi de ani...

Spre apus nu se mai auziau focuri. Se oprise oare retra- gerea polonezilor, sau se retrăseseră mai repede, încât pierduseră contactul cu trupele germane?

Pe locotenentul Farber îl dureau ochii. Auzi la un mo- ment dat vuetul motoarelor de avion. Era o escadrilă de vânătoare germană care sbura la mare înălţime spre ră- sărit, spre a ataca Varşovia sau fortul Modlin. Nu exista altă ipoteză. O aterizare pe aerodromul aflat acuma sub focul duşman ar fi fost o adevărată nebunie.

Ascultau din nou cu încordare. Deodată isbucni în ime- diată apropiere un violent foc de mitralieră şi bubuitul unui tun cu tragere rapidă. Veneau ajutoarele! La mar-

ginea pădurii se observă o frământare după care se iviră cavaleriști și infanteriști polonezi fugind în dezordine.

Imediat în urma lor apărură într'un zgomot infernal, în mijlocul răpăielilor și trozniturilor de armă, motocicliști germani pe mașinile lor rapide, cu casca plecată pe ochi, cu carabina în mâna dreaptă, gata de tras. Motociclișții erau urmați de tancuri cu forme amenințătoare, care aveau zugrăvite pe lături crucea albă germană.

— Nu trageți! Nu trageți! strigă locotenentul Farber oamenilor săi. După mine, marș, marș!

Se repezi în fruntea șirului său de trăgători drept spre prima unitate poloneză. Aceștia se opriră uluiți și ridicară armele, în timp ce alții se pregăteau să fugă. Era însă prea târziu.

— Stop! strigă locotenentul Farber și-și îndreptă pistolul spre un ofițer polonez. Stop!

Era singurul cuvânt polonez pe care-l știa și care însemna „stai". Era însă mulțumit de cunoștințele sale. Polonezii văzându-se atacați din două laturi aruncară armele și se predară sburătorilor germani. Erau peste douăsute patruzeci de oameni, adică de vreo treisprezece ori mai mulți decât oamenii lui Farber și totuși nu mai aveau poftă de luptă.

Dintre trupele germane formate din motocicliști, tanchiști și infanteriști se desprinse un om îmbrăcat în uniforma sburătorilor și se îndreptă spre Farber. Era subofițerul Ellerbeck. Fața îi era luminată de bucurie în timpul raportului pe care-l dădu superiorului său, mai ales că văzu că toți camarazii erau sănătoși, ba mai făcuseră încă și prizonieri. Se „șmecherise" prin rândurile poloneze, cum spunea el, dase de o avantgardă germană și o adusese fără întârziere în ajutorul camarazilor.

—Te-ai „șmecherit"? îl întrebă locotenentul Farber abea ținându-și râsul.

— Da, să trăiți! Așa spunem noi atunci când ne mai abatem o leacă dela regulament.

— Ei și cum a fost? întrebă locotenentul care râdea acum deabinelea.

— Abea intrați în pădure am văzut că locul este plin de polonezi. Era limpede că nu ne-am fi putut strecura printre ei în toiul zilei, mai ales cu uniformele noastre. M'am gândit atunci să ne facem rost de haine civile. Întâmplarea ne-a ajutat. În apropierea pădurii acolo unde încep ogoarele era o casă țărănească. Aveam de gând să ne împrumutăm de acolo cu câte ceva. Partea proastă era însă că nu puteam ajunge la casă decât trecând peste câmpul deschis. Până atunci ne adăpostisem noi prin tufișuri și în dosul copacilor. Am căutat ce am căutat până ce am dat de un șanț, care ducea la grajdurile vitelor. După vreo două sute de metri murdăria din șanț nu ne prea mirosea bine, vă rog să mă credeți domnule locotenent.

Farber surâse înțelegător.

— Nu știu cum am făcut că am nimerit direct în cotețul porcilor. Acolo am găsit o scroafă cu optsprezece purcei, care nu ne-au luat însă în seamă. Priveam casa care era în fața noastră și nu îndrăzneam să eșim din ascunzătoare fiindcă nu știam cine era înăuntru. Lui Langmann i-a dat atunci prin minte să guițe ca un purcel speriat.

— Păi știe?

— Desigur! E specialitatea lui: imitarea glasurilor animalelor. Știe să guițe ca porcul, să orăcăie ca broasca, să latre, să miaune. Oh! e foarte distractiv...

— Bine, bine, spuse vesel locotenentul. În orice caz ați făcut treabă bună. Și pe urmă?...

— Pe urmă a venit țăranul din casă. Cum a intrat în coteț i-am pus revolverul în coastă și l-am desbrăcat. Nu de tot. Eu i-am luat haina și Langmann cămașa. Pantalonii noștri erau în orice caz într'o stare de plâns. L-am legat pe țăran de un stâlp și i-am spus că o să-l ia dracu pe el, pe nevastă-sa și toate vitele pe care le are ,dacă deschide gura să strige. Știți că eu o mai rup pe poloneză.

— După cum văd știți de toate. Unde a învățat polonеza?

— Dela logodnica mea. O fată din Mislovicz, care avea mamă poloneză. Am închis repede ușa pe dinafară și am luat-o pe după casă. Acolo am mai găsit un car cu saci cu

fân. Langman a luat unul in spinare şi m'a pus şi pe mine să fac la fel.

— Dece?

— La inceput n'am ştiut nici eu... Ideea era insă foarte bună. Cum eram imbrăcaţi şi cu sacul in spinare ne puteau crede că suntem nişte simpli ţărani. Fânul era un fel de legitimaţie.

Că aveam dreptate s'a dovedit de indată ce am intrat in pădure. Mergeam spre apus orientându-mă cu busola, când am dat peste niste soldaţi inamici, cari ne-au oprit intrebându-ne ce aveam in saci. Credeau că sunt lucruri de preţ sau ceva de mâncare. „Siano, siano", le-am spus eu, adică fân. Ne-au lăsat in pace. Fânul nu-i interesa. Mai greu a fost când am dat peste un grup de ofiţeri superiori, cari ne-au eşit inainte intr'o livadă. Unul dintre ei, care avea o hartă mare in mână, ne-a chemat lângă el, ne-a arătat harta şi ne-a intrebat de o localitate al cărei nume nu l'am priceput. I-am răspuns insă indată arătându-i că trebue s'o ia spre stânga, căci nu voiam să bănuiască şmecheria noastră, văzând că nu suntem de prin partea locului. Am răsuflat uşuraţi când ne-a dat voie să plecăm, dar am tras o spaimă grozavă când după câţiva zeci de metri ne-am pomenit că ne strigă inapoi. Voiau numai să se asigure că au inţeles bine. „Na lewo", le-am mai strigat inapoi şi am mărit pasul. Mergeam spre apus, de unde se auzeau focuri de armă şi mitraliere. Eram sigur acum că sunt ai noştri care contra-atacau. Când am văzut şi că polonezii se retrag, ne-am bucurat, căci asta insemna că ai noştri veneau spre noi şi că prin urmare vă puteam veni mai curând in ajutor. Deodată auzim strigăte şi plezniturl de biciu in apropierea noastră. Niste soldaţi polonezi se căsneau să scoată o căruţă incărcată cu bagaje, din noroi. Ne-au văzut şi ne-au pus şi pe noi să ajutăm. Plăcere nu ne-a făcut, dar n'aveam incotro. Am reuşit in cele din urmă să terminăm şi treaba asta, când ce să vedeţi, un sergent polonez vine şi ne ia fânul din spinare şi-l pune sub roţi, ca să treacă şandra-

maua lor peste el. Am început să injur: Pieronie Psiakrew!

— Dar asta ce mai e? întrebă locotenentul amuzat de cunoştinţele lingvistice ale subofiţerului.

— E o injurătură foarte răspândtă în Polonia. Nu mi-a ajutat însă la nimic. Soldaţii mi-au răspuns: woyna! adică „război" şi şi-au văzut de drum fără să ne mulţumească măcar, atât erau de grăbiţi. Intre timp focurile luptei se apropriau mereu mai mult şi trebuia să luăm seama să nu intrăm direct în bătaia armelor.

— Crezi că era vorba numai de o luptă locală, sau de o angajare mai mare de forţe?

— Nu domnule locotenent! Era vorba de o luptă mai mare. Polonezii se retrăgeau pe toată linia.

— Ai văzut ceva?

— Am tras concluza după sgomotul luptei. Mai la sud trăgea artileria. Fapt e că ne-am pomenit şi noi pe neaşteptate în mijlocul luptei. Polonezii trăgeau necontenit deşi se retrăgeau. Peste capul nostru şuerau gloanţele mitralierelor germane. Duşmanii cădeau de o parte şi de alta, se împiedecau de noi, răniţii gemeau. Ne aşteptam să vedem dintr'o clipă în alta trupele noastre. Stam culcaţi la pământ, în timp ce lupta continua peste capul nostru. Ca să nu fim împuşcaţi chiar de camarazii noştri ne-am scos hainele ţărăneşti, riscând însă să încasăm vreun glonte polonez dacă eram băgaţi în seamă. N'ar fi avut decât să tragă. Câteva minute ne-am aflat într'o situaţie disperată. Din fericire însă polonezii nu s'au oprit nici o clipă, altfel ne-ar fi mers rău. In cele din urmă au apărut în dosul tufişurilor căştile soldaţilor germani. Când ne credem scăpaţi, se ivi un polonez care-şi descărcă puşca în direcţia noastrră. Langmann căzu gemând. Il lovise în braţul drept.

— Sper că nu era o rană grea!

— Nu, domnule locotenent! Osul pare să nu fi fost atins. Am scos imediat briceagul şi am tăiat mâneca hainei lui Langmann, legându-i rana.

— Unde e sergentul?

— A fost dus la un post de prim ajutor.

— Era necăjit din pricina rănii?

— Cred şi eu: numai fiindcă nu putea să ia parte la luptă. A avut şi de altfel o purtare exemplară!

— Amândoi v'aţi purtat bine. Voi raporta aceasta domnului comandant al escadrilei.

Ofiţerul strânse mâna subofiţerului ai cărui ochi luceau de bucure. După aceea se ocupară amândoi de organizarea convoiului de prizonieri. Spre seară, o lungă coloană formată din aproape două sute patruzeci de prizonieri polonezi, escortaţi de vreo douăzeci de sburători germani porniră spre dosul frontului. Lupta încetase. Numai sătele care ardeau luminând cerul aminteau grozăvia războiului.

In zorii zilei acesteia, locotenentul Holbach, comandantul coloanei de materiale, care fusese trimisă înainte de căpitanul Farber, aştepta neliniştit pe aerodromul militar din Terespol, sosirea escadrilei. Cerceta necontenit zarea cu binoclul, căci după ceeace văzuse în timpul drumului socotea că escadrila avea să sosească încă în timpul nopţii. Incordat şi ostenit, nu voise să se mai culce, căci era îngrijorat de soarta camarazilor săi încercuiţi de polonezi. Mai avuseră oare timpul să decoleze? Dacă fuseseră atacaţi încă în timpul nopţii, că mulţi dintre ei zăceau morţi, în timp ce cellalţi erau târâţi într'o captivitate oribilă, fără speranţe?

Gândurile acestea îl chinuiau într'atât, încât puse mâna din nou pe binoclu încercând să străpungă cu privirea valurile de ceaţă care întunecau orizontul. Deodată... se opri... auzise un vuet, un zumzet. Ascultă cu încordare. Vuetul spori. Din ceaţă apărură trei puncte, urmate apoi de altele. Erau avioanele escadrilei care soseau la locul de întâlnire.

Locotenentul Holbach oftă uşurat. In minte i se mai iviră camarazii din personalul aerodromului care n'avuseseră loc la bord. N'avu mult timp însă să se gândească la asta, căci aparatul comandantului ateriză în apropierea

sa. Dădu raportul: coloana ajunsese cu bine şi fără pierderi la Terespol.

— Prin urmare n'ai avut incurcături, spuse căpitanul Farber.

—Am cam avut, răspunse locotenentul. Cavaleria inamică ne-a hărţuit necontenit. Apăreau pe neaşteptate din întuneric trăgând asupra noastră, d spăreau şi reveneau cu forţe mai mari. La un moment dat ne socotem pierduţi. Trăgeam ca d:speraţii, dar mi-era teamă că nu voi mai avea muniţiuni. Intunerecul era de partea noastră, căci duşmanii credeau că au de a face cu o coloană de infanterie motorizată, aşa că nu îndrăzneau să se apropie peste măsură. Din fericire, focurile trase în timpul luptei au fost auzite de o unitate de tancuri germane, care s'au apropiat spre a vedea despre ce este vorba. Camarazii noştri şi-au dat imediat seama de situaia noastră disperată şi au deschis focul asupra cavaleriei duşmane, cu mitraliere şi tunuri cu tragere rapidă. Polonezii au rupt-o la fugă, iar noi ne-am continuat drumul sub protecţia tancurilor, până am ajuns într'un ţinut mai sigur. Spre ora trei, am ajuns la Terespol.

— Felicitările mele Holbach! spuse căpitanul.

— Mulţumesc domnule căpitan. Imi permiteţi să vă întreb ce fac camarazii mei...

Ochii cenuşii ai lui Farber scrutară zarea.

— Toţi sunt bine, dragul meu, afară de unul singur. Locotenentul Farber a rămas pe poziţie spre a ne acoperi retragerea, împreună cu douăzeci de soldaţi.

Locotenentul Holbch salută spontan. Admira ţinuta bătrânului căpitan. Cât era de măreţ. Cine ar fi putut să-i reproşeze oare lui Farber dacă ar fi dat unui altuia misiunea pentru care-l sacrificase pe fiul său? Locotenentul nu-şi dusese încă mâna jos dela cozorocul chipiului când căpitanul se întoarse şi plecă.

După amiază sosi comandantul unităţii aviatice, care auzise de întâmplarea cu misiunea locotenentului Farber. Nu spuse nimic, dar strânse viguros mâna căpitanului. Acesta îi era recunoscător pentru sobrietatea sa. Alţii ar

venit şi au încercat să-l consoleze N'avea însă nevoie de consolări şi nici de admiraţie. Procedase aşa cum îi era datoria. Aşa ar proceda oricând ar fi nevoie.

Căpitanul Farber îşi petrecea toată vremea în apropierea cortului în care fusese instalată centrala telefonică a unităii. Telefonistul îi dădea din minut în minut raportul asupra principalelor comunicări. Ştirea pe care o aştepta însă căpitanul nu sosea. In timpul nopţii, când acei carl nu erau de serviciu dormeau, căpitanul Farber sta întins pe patul lui de campanie şi nu putea închide ochii. De data aceasta nu era comandant de escadrilă şi nici căpitan, ci numai un tată care suferea pentru fiul său.

Îşi amintea de Heinz, când acesta era un copil de numai şase ani şi se îmbolnăvise. Mâncase cireşe şi băuse apă. Mai avea şi acuma în faţa ochilor chipul micuţ, încins de jarul febrei şi privirile acelea mulţumitoare pe care le ridicase copilul la tatăl său, când acesta îi pusese mâna rece pe fruntea înfierbântată. Îl vedea cu cinci ani mai târziu, când elev fiind în clasa întâia de liceu era să fie dat afară din şcoală din pricina altuia. Cineva pusese pocnitori în geanta profesorului de muzică, iar Heinz era bănuit ca autor. Deşi ştia cine e vinovatul, micuţul refuzase să spuie vreun cuvânt, deoarece acela ar fi pierdut bursa pe care o avea. Farber îşi apărase atunci fiul în faţa consiliului profesoral şi obţinuse ca Heinz să rămâie nepedepsit în şcoală. Nu, hotărît că nu fusese un elev strălucit, dar era un suflet bun. La bacalaureat căzuse prima dată. Incurajat însă de tatăl său trecuse şi acest examen dificil. Şi acuma îl lăsase pradă duşmanilor furioşi peste măsură din cauza înfrângerii pe care o suferiseră.

In zori, căpitanul Farber apăruse ca deobicelu pe aeroport. Nici o cută nu-i trăda suferinţa din timpul nopţii. Dealtfel nici nu se mai ducea la centrala telefonică, deoarece era convins că răstimpul care îngăduia un desnodământ fericit, trecuse.

Un agent îl anunţă: Ne-a fost trimis un avion cu bere şi provizii.

— Poftă bună, spuse căpitanul surâzând.

Iată însă că telefonistul și-a părăsit postul și aleargă spre căpitan. Ce se întâmplase?

— Domnule căpitan! Domnule căpitan! Domnul locotenent Farber e la telefon!

Din două sărituri fu în cortul unde era instalată centrala. Telefonistul care rămăsese respectuos la intrare, îl auzi spunând:

— Băiatul, băiatul meu drag... nu ești rănit?... n'ai avut nici pierderi?... e cea mai bună veste pe care am primit-o vreodată în viață. Vino la Terespol. Te aștept! Te așteptăm cu toții!

Căpitanul lăsă jos receptorul și întorcându-se spre telefonist grăi:

— Când vine avionul cu bere, pune o ladă deoparte pentru mine. Vom sărbători un eveniment important!

Și spunând aceste cuvinte, căpitanul Farber surâse așa cum nu mai surâsese niciodată!

SFARȘIT

In colecţia lansată în esclusivitate de Editura Podeanu, intitulată:

Aventuri de Războiu

au apărut

1. *Şoimii de Oţel*

O palpitantă aventură a doi camarazi de escadrilă.

2. *In vâltoarea Luptei*

Eroica izbândă a unui sanitar german, care a capturat singur un batalion polonez.

3. *Misiunea Locotenentului Farber*

Curajul unui tânăr locotenent de aviaţie, care ţine piept unui escadron de cavalerie cu mica sa trupă, pentru a acoperi retragerea tatălui său, căpitan aviator.

SUB TIPAR:

4. *Salvat din Ghiarele Duşmane*

Zile de luptă în faţa liniei Siegfried.

— Editura PODEANU —

APARE

I. P. 1 NU RĂSPUNDE

de KURT SIODMAK

O aventură uluitoare petrecută pe o insulă plutitoare în mijlocul oceanului.

Ceva ce n'ați mai cetit!

Pasionant!

Uimitor!

Cereți de la toți chioșcarii și debitanții de ziare

I. P. 1 NU RĂSPUNDE

de KURT SIODMAK

— EDITURA PODEANU —

5.

Către Tineret:

Editura Podeanu a lansat în esclusivitate cea mai nouă și interesantă colecție pentru tineret intitulată:

Aventuri de Războiu

In această colecție, cititorii găsesc episoade ale actualului război, povestite de martori oculari cari au luat parte la nenumărate bătălii crâncene.

TINERI, citiți această minunată colecție, care are darul de a vă insufla toate calitățile morale și fizice de care aveți nevoe, pentru a fi mâine, cei mai buni ostași ai patriei noastre.

Citiți și răspândiți colecția:

Aventuri de Războiu

— Editura Podeanu —

---

32 de pagini plus o copertă in culori. **Lei 4 ex.**

„TIPARUL ROMÂNESC" S. A., Sărindar 16.